

Juni 1842

FAKTA

Dato:

Juni 1842

Sidetal:

223, 224, 225, 226, 227, 228

Dagbogens placering:

Thorvaldsens Museums arkiv,
inspektørens skrin, nr. 1

Ophavsmand/nøgleperson:

Christine Stampe

Generelle kommentarer:

Dette dokument er en del af det originale manuskript til Christine Stampes erindringer om Thorvaldsen. Afskriften af hele manuskriptet omfatter i alt 60 dele. Denne del er nr. 44.

OBS Dokumentet er også udgivet i Arkivet, Thorvaldsens Museum. Her findes den senest opdaterede udgave.

Læs mere om nærværende online-udgivelse i artiklen Manuskriptet til Christine Stampes erindringer om Thorvaldsen.

Omtalte personer:

George Gordon Byron

Gregor 16.

Ludwig 1.

Elisa Paulsen

Fritz Paulsen

Christine Stampe

Bertel Thorvaldsen

Alessandro Torlonia

RESUMÉ

Christine Stampes manus til sine erindringer om Thorvaldsen. Dette er 44. del af i alt 60.

TRANSSKRIFTION

- 223 -

No 2 = 2 Blade tilbage¹

[Kongen]² var der³, og paa engang hed det: ["]Paven⁴ kommer["], nu trængte alle sig frem, og tjenerne fik travelt, med at brede et fløiels teppe ud under en Stor fløiels Lænesteol, til hans Hellighed; nu var der en 10 à 12 stykker som smed dem i Knæe for ham, dog var det langt fra almindelig, Paven gjorde et Hurtigt lille Korsets Tegn til hver, og saa var det bestilt[,] nu reiste de sig og en lille Tyk Mand, som man sagde mig var i fammille med Paven og som var temmelig skallet, saa at han havde kæmmet det bagerste haar forover, for at skiule det nøgne[,] denne ruskede Paven leende i Haaret, hvorover den gamle

- 224 -

lod meget smigret og sagde glad: ["]m'a guastata⁵ la mia Perucha, hi, hi, hi["], og saa støttede han sig paa sin Nabo for at komme op og bringe frisuren lidt i Orden igien[,] Paven var en lille bitte munter og livlig gesvindt Mand med en gruelig stor og rød Næse som snakkede meget, og saae ganske anderledes ud, en[d] som vi havde seet ham til de forskellige fester i Paasken, og f ex: da han blev baaret Knælende i Prosestion fra Kirken⁶ og heele den Store Plads, omkring, hvor han ligger paa Knæe med sammenlagte Hænder[,] Hovedet lidt til den eene side, og et andægtig[,] skinhelligt Ansigt, (NB: han sitter magelig paa en Stoel, men det er skiult saa godt at de udstoppede Been der ligger bagud ganske seer ud som de vare hans egne :) kort at Paven fandtes her i dette Private Sælskab, var en uhørt Ære, som ingen Romer havde oplevet og det blev ogsaa det beste ved heele festen, thi det blev Torden Veier og saa stærk Regn, at de 5000 Mennesker i Haven, Glemte alle hensyn og fløgtede dem ind i Ball Sahlen som vi havde om Aftenen været over i, og her med deres vaade klæder, og ved at krybe op og see den smule der var at see fordærvede alting (der vare Stoele til 1000 Daler⁷ stykket[,] Benene og Ryksiraterne⁸ vare af fint drevet Sølv ganske mageløst deilig ud arbeidet, hvor Vaabnerne med Krone over af frit staaende Arbeide, gjorde Stoelen Kosbare foruden det deilige fløiel og Sølvquaster, osv :) Obeliskens reising gik uhyre langsomt formedels Regnen der gjorde Taugene Vaade og Trange, Fyrværkeriet, som ellers er mageløst her i Rom lykkedes kuns halv, da Regnen som naar den her begynder ligefrem styrter ned havde gjort alt vaat, Arenaen, hvor vi skulde seet, jeg ved ei selv, hvad for Konster, gik overstyr, fordie alt svømmede i Vand, som blev ved at øse ned til Kl: 10 om Aftenen, alt saae da man nu og det Heele Sælskab som var beregnet paa at fordeeles om

Aftenen nogle i Dandse sahlen[,] nogle i Billaret, ved Spilleborde, andre paa Tribunerne for at see vædeløbene osv, disse Menesker, maatte nu, holde dem i de Mindre egentlige⁹

den Angest¹⁰ da man ikke fandt ham¹¹ hiemme og jeg gik til Paulsens¹² og siden til formeren.

- 225 -

Værelset af villa'en (da de andre Rom¹³ vare optagne af u inbudne, eller idet minste kuns til Haven inbudne :) her gik man og saae sig om og der var en stor Trængsel paa Balkongen hvor man ved en Baldakin, stod beskyttet mod Regnen, denne var saa stor som en stor Sahl, og gulvet var belagt med Mosaik og den selv omgivet af prægtige Marmor Zeuler den var saa stor som en stor Sahl, dog det forslog kuns lidt, thi der stod Paven, og Kongen, af Bayren, og Cardinalerne og Diplomaterne, saa der strømmede alt hen, og jeg med, maae jeg tilstaae thi det Morede mig meget at høre Paven tale som var meget snaksom, og Viskede især meget til Kongen af Bayren men da denne er temmelig døv, maatte han gjøre det saa temmelig høit saa vi fik ogsaa godt af det, (: Thorvaldsen holdt, sig derimod meget tilbage, som sedvanlig naar fornemme folk vare nette opmærksomme mod ham, men Kongen fandt ham dog, og talte meget kierlig til Ham: [“]der lieber Vater Thorvaldsen mit seyn Silber Haupt¹⁴[,“] som han sagde til mig om ham, og Thorv: sagde til mig, [“]seer de hvad det gjør for en virkning paa disse Munke, nu de har seet at Kongen holdt af mig?[“] ✕ nu strømmede de hen for at tale og trykke ham i Haanden paa det kierligste skjønt, de ellers kaldte ham en Ketter¹⁵, ✕ osv :) ✕ da nu de Kongelige fløttede ind formedels raat, og vaadt, saa strømmede atter alle ind, her var nu nok at see paa, af Malerier, Mosaiker, Basrelief, Statyer, forgyldninger, osv osv for hvem der ikke havde seet det før, dog jeg havde seet det godt igiennem, saa jeg maatte søge min Morskab andet steds, og den fik jeg da især ved at komme til at sitte ved en smuk aldeles Blond dame som lod til at være en 30 til 40 Aar gammel, Thorv: viskede til mig at det var Lord Bayrons¹⁶ elskede Grevinde X¹⁷[.]

Nu bad jeg ham forestille mig for hende, og vi gjorde et slags Bekiendskab, og hun loe ret af det mærkelige hun en Vennezianerinde¹⁸ var ganske Blond, og jeg en Dansk, være ganske Mørk, osv ✕ ✕ ubegribelig Ungdommelig saae hun ud, og var een af de mærkelige Personer, som jeg saa paa denne Reise der mest

- 226 -

[siden er blank]

- 227 -

[siden er blank]

- 228 -

N 4 interesserede mig og jeg saae ikke faae,

Ved denne fest var Kongen ogsaa saa Naadig fleere gange at tale til mig,

og da jeg saa godt kunde lide Ham især for hans store kierlighed til Thorv: foruden for hans egen Venlighed, som jo hos Kongen fik noget særdeles tillokende saa da han en dag sagde til Thorv: jeg troer det var her i dette Sælskab at han maatte dog endelig give ham en Afstøbning af Hans Statye¹⁹, og Thor: svarede[,] han havde den ikke da den tilhørte mig, saa sagde jeg, at jeg skulde tage mig den frihed at sende ham den²⁰, hvor for Kongen var mig meget taknemlig, (og jeg lod een forme 1843 :) ✕ Prinsesse Thorlonia²¹ Var meget smuk den Aften, men saa ud som om Humøret ikke var det beste, og det kunde da ikke undre, naar veiret saa ganske havde forstyret den fest, som de deels havde lovet dem saa megen Glæde af, og deels havde Kostet saa uhyre, hun havde dessuden den dag tabt et meget kostbar Armbaand, sagde man, ✕ Prinsen var lige scharmant, thi skiønt hans udvortes er ikke heldig, saa kan man ikke nægte at han gjør meget godt Honør i sit Huus, han sagde blandt andet til mig: "]nu skal vi see: qui l'ampostere sur Thorv: vous? ou Rom?["] Og han triumferede, thi jeg havde sagt ham at jeg vilde reise, og ikke oppebie Thorv: og han var vandt til at Thorvaldsen gjerne blev hvor han var, naar man ikke slebte ham bort, altsaa naar jeg først var borte, saa blev han nok roelig meente han, og jeg tænkte: ["H]vo som leer sist, leer best,["] og dog skiønt Thorv: saa tusende gange havde sagt mig at han nu ikke kunde leve uden at see os og være i den fammille som han ansaae som sin egen, saa kan jeg ikke nægte at jeg frøgtede, for han tilsist skulde komme sig til det liv igien han havde ført, før han kiendte os, og jeg havde fast besluttet næste aar at reise over at hente [ham] hiem til Danmark, for at han dog kunne døe blandt sine egne, Gud være lovet det blev ikke nødvendig²² [...]

¹ Stampe fortsætter her i det følgende beskrivelsen af festen 4.6.1842 i Villa Torlonia.

Hun har tydeligvis lavet en redaktionel note til sig selv om, at omtalen af festen blev kort indledt "2 blade tilbage", dvs i manussets p. 219.

² Dvs. den tyske konge af Bayern Ludwig 1.

³ Dvs. Alessandro Torlonias store fest i Villa Torlonia 4.6.1842.

⁴ Dvs. den italienske pave Gregor 16.

⁵ Dvs. italiensk for: Min paryk er bragt i uorden, ha, ha, ha.

⁶ Dvs. Peterskirken og -pladsen i Rom.

⁷ Se evt. referenceartikel om møntenheder på Thorvaldsens tid.

⁸ Dvs. ryg-siraterne, altså udsmykningen af stoleryggene.

⁹ Sætningen og beretningen fortsætter på side 225.

¹⁰ Følgende linje er skrevet i venstre margen på den anden led.

Afsnittet hører til historien om den dag i påsken 1842, hvor Thorvaldsen ikke hørte Stampe og andre, som bankede på hans dør. Billedhuggerens tilsyneladende fravær gav anledning til baronessens bekymring for ham, se p. 191 i nærværende originalmanuskript.

¹¹ Dvs. Thorvaldsen.

¹² Dvs. Fritz og Elisa Paulsen.

¹³ Dvs. rum.

¹⁴ Dvs. en hentydning til Thorvaldsens sølvhvide hår, som var berømmet i samtiden i så høj grad, at der opstod en hårsamlerkult, se artiklen herom.

¹⁵ Dvs. kætter, altså en protestant.

¹⁶ Dvs. den britiske digter og forfatter, 6. baron Byron of Rochdale, George Gordon Byron.

¹⁷ Dvs. Contessa Teresa Guiccioli (1800–1873).

¹⁸ Dvs. en kvinde fra Venedig. Contessa Teresa Guiccioli (1800–1873) var dog født og opvokset i Ravenna 150 km fra Venedig.

¹⁹ Dvs. Bertel Thorvaldsen med Håbets gudinde, jf. Nysø1.

²⁰ Om denne afstøbning af selvportrætstatuen kom til München, eller om den havnede et andet sted, vides p.t. ikke.

²¹ Dvs. Donna Teresa Colonna-Doria (1823-1875).

²² Thorvaldsen forlod nemlig Rom 1.10.1842 med kurs mod København.

Handwritten text in cursive script, likely a historical document or letter. The text is written in dark ink on aged, slightly yellowed paper. The handwriting is dense and fills most of the page. There are some corrections and deletions visible, particularly in the middle section where several lines have been crossed out with dark ink. The text appears to be a personal or official communication, possibly related to the Carlsberg Foundation mentioned in the header. The right page is partially visible, showing the continuation of the text.

KILDER TIL
DANSK
KUNSTHISTORIE

NY CARLSBERGFONDET

